

XII. ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ В ЗАПАДНОБЕЛОМОРСКИ РАЙОН ЗА БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ /НЕТЕХНИЧЕСКО РЕЗЮМЕ/ И МЕРКИ ПО ЧЛ.26, АЛ.2, Т.2 И 3 ОТ НАРЕДБАТА ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

Към 31.12.2007 г. в ЗБР живеят 628 532 души, което представлява 0,08% от общото население на страната - 7 640 238 души. Това е най-слабо населеният от четирите района за басейново управление на водите. Съществува ясно изразена тенденция за намаляване броя на населението в района в периода 2003 – 2007 г.

Описание на съдържанието, основните цели на План за управление на речните басейни в Западнобеломорски район и връзката му с други релевантни планове и програми:

1. Описание на План за управление на речните басейни (ПУРБ) в Западнобеломорски район

Западнобеломорски район за басейново управление (ЗБР) се намира в Югозападна България и обхваща около 11 % от територията на страната. Той представлява 11 965 кв.км от общата площ на Република България. Административен център на района е град Благоевград. Районът обхваща водосборните области на основните реки Струма, Места и Доспат, намиращи се на територията на Р България, като реките Струма и Места са трансгранични и се вливат в Егейско море на територията на Р. Гърция, а река Доспат е най-големия приток на река Места и се влива в нея също на територията на Р. Гърция. Западнобеломорски район се намира изцяло в екорегия № 7 “Източни Балкани”,

Планът за управление на речните басейни в Западнобеломорски район съдържа 12 раздела с карти и приложения, както следва:

Раздел I Общо описание на характеристиките на района за басейново управление.

Раздел II Преглед на значимите видове натиск и въздействие в резултат от човешка дейност върху състоянието на повърхностните и подземните води.

Раздел III Списък и карта на зоните за защита на водите.

Раздел IV Мониторинг на водите.

Раздел V Списък на целите за опазване на околната среда, включително случаите при които се налага изключения.

Раздел VI Кратък преглед на икономическия анализ на водовземаването.

Раздел VII Програма от мерки.

Раздел VIII Регистър на всички други подробни програми и планове в обхвата на западнобеломорски район за басейново управление, отнасящи се за отделни подбасейни, сектори, проблеми или типове води имащи отношение към ПУРБ.

Раздел IX Списък на мерките за обсъждане с обществеността, постигнатите резултати при изпълнението им и свързаните с това изменения на плана.

Раздел X Списък на компетентните органи за управление на водите.

Раздел XI Лица за връзки.

Екологична оценка на План за управление на речните басейни в Западнобеломорски район за басейново управление /нетехническо резюме/ и мерки по чл.26, ал.2, т.2 и 3 от Наредбата за екологична оценка

2. Основни цели на План за управление на речните басейни в Западнобеломорски район

Основната цел на План за управление на речните басейни в Западнобеломорски район е *достигне на добро състояние на водите до 2015 г.*, посредством определяне и прилагане на необходимите мерки в интегрирани програми от мерки, като са взети предвид съществуващите изисквания в Европейската Общност. Там, където състоянието на водите е вече добро, следва то да бъде поддържано.

Екологичните цели за повърхностните води в Западнобеломорски район са:

Достигане на добро екологично състояние и добро химично състояние на повърхностните водни тела;

Достигане на добър екологичен потенциал и добро химично състояние на повърхностните изкуствени водни тела;

Достигане на добър екологичен потенциал и добро химично състояние на повърхностните силно модифицирани водни тела (СМВО);

Предотвратяване влошаването на състоянието на повърхностните водни тела;

Прекратяване на зауставията на приоритетни опасни вещества в повърхностните води.

Екологичните цели за подземните води са:

Достигане на добро състояние на подземните води (т.е. добро химично състояние и добро количествено състояние на подземните води);

Промяна на значимите и устойчиви тенденции нагоре при концентрацията на замърсители в подпочвените води;

Предотвратяване влошаването на състоянието на подземните води;

За постигането на целите в състоянието на водите и водните обекти, са предвидени мерки, които са разделени на мерки за управление и подобряване качеството на водите, мерки за управление на количеството води; мерки за предотвратяване на вредното въздействие на водите. Мерките са основни и допълнителни.

3. Връзка на ПУРБ с други релевантни планове и програми

Направен е преглед на връзката на ПУРБ със стратегии, планове и програми, които имат връзка с плана. Като цяло се очаква изпълнението на ПУРБ да способства всички мерки за интегрирано управление на природните ресурси и устойчиво развитие на икономиката, заложи в различните стратегически документи на национално и местно ниво. От основно значение е изграждането на пречиствателни станции за населените места в Западнобеломорския район, което е заложи в ПУРБ, както и в стратегическите документи на местно и регионално ниво. Целите на тези документи съответстват с целите на ПУРБ с някои изключения – основно свързани с развитието на градските райони и изграждането на нови хидроенергийни мощности и изкуствени водоеми, което може да засегне речите басейни, както и Защитени зони, Национален Парк “Пирин” и Природен Парк “Рилски манастир”. В тази връзка е необходимо при извършването на оценки на въздействието на околната среда и оценки на съвместимост при разработването на инвестиционни проекти, както и при извършването на екологични оценки на нови стратегически документи, да бъдат взети в предвид целите и мерките, заложи в ПУРБ.

Релевантни аспекти на текущото състояние на околната среда и евентуално развитие без прилагането на План за управление на речните басейни в Западнобеломорски район

В ЕО е направен анализ на съществуващото състояние на компонентите и факторите на околната среда и възможното им развитие без прилагането на ПУРБ.

Не се очаква развитие на компонентите и факторите на околната среда без прилагане на плана и запазване на съществуващото състояние, като има тенденция към запазване или влошаване състоянието на водите, водещо до влошаване на всички компоненти на околната среда – въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие, както и потенциални рискове за общественото здраве.

Характеристики на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати.

По отношение на компонента на околната среда води, териториите в които ще се извършат предвидените с План за управление на речните басейни в Западнобеломорски район дейности и мерки и които вероятно ще са засегнати от тях обхващат изцяло водосборите и речната мрежа на реките Струма, Места и Доспатска. Състоянието и характеристика на повърхностните води по отношение на количеството и качеството им е описано подробно в раздел I на ПУРБ и дадено в резюме в т.2 от Екологичната оценка. (ЕО). От идентифицираните 116 бр. повърхностни водни тела категория “река” 65 бр са водни тела (естествени и СМВТ), които не са в добро състояние, като следва: 37 бр. са в умерено състояние 14 бр. са в незадоволително състояние 14 бр. са в лошо състояние и 51 бр са в добро химично и екологично състояние на водите. Дейностите, които ще се

извършат за реализирането на основната цел на ПУРБ, засягащи повърхностните води, ще се развиват както на водосборите (урбанизирани територии, селскостопански пощи, ски писти, езера) така и в речната мрежа (чрез ВЕЦ-ове, водохващания за ВЕЦ, за водоснабдяване и за напояване, корекция на реки, укрепване на брегове, преграждане на реката и завиряване за изграждане на нови язовири пр.) чрез намиране на баланс между опазването на околната среда и социалното развитие.

Разгледани са територии и зони, които (съгласно раздел VI, чл.157, т.3 от Закона за водите) са определени като зони за защита на водите, и в които нормативно са въведени ограничения и забрани с цел опазването им, а именно:

Територии, определени за водочерпене за човешка консумация и Санитарно охранителните зони (СОЗ).

Зони, чувствителни към биогенни елементи, определени като чувствителни съгласно Директива 91/271/ЕИО и зоните, обявени като уязвими съгласно Директива 91/676/ЕИО. Към настоящият момент на територията на БДЗБР няма учредени уязвими зони по заповед № РД-795/10.08.2004 г. на Министъра на околната среда и водите във връзка с Директива 91/676/ЕИО.

Зони, определени като чувствителни с цел опазване на местообитания, при които поддръжката или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за опазването им, включително съответните обекти по “Натура 2000”, определени съгласно Директива 92/43/ЕИО и Директива 79/409/ЕИО - В разглеждания район влизат 42 защитени зони, от които 17 защитени зони по Директива 92/43 ЕЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и 25 по Директива 79/409 ЕЕС за съхранение на дивите птици. Като приложение към настоящата ЕО е изготвена Оценка за съвместимост на ПУРБ в която е направено описание на защитените зони, местообитанията, видовете и целите на управление на национално и международно ниво, съгласно Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони. *Защитени територии* – Съгласно писмо на МОСВ, в Западнобеломорския район за басейново управление попадат: национален парк “Пирин”, част от национален парк “Рила”, природен парк “Витоша”, природен парк “Рилски манастир”, 11 резервата, 4 поддържани резервата, 22 защитени местности, 26 природни забележителности.

Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към План за управление на речните басейни в Западнобеломорски район:

4. Въздух, климатични фактори

В целия Западнобеломорски район в зависимост от местоположението се наблюдава процес на нарастването на температурите и намаляване на валежите и

увеличаване продължителността и честотата на засушливите периоди. Особено силно това се проявява в Петричко-Санданския климатичен райони. Тези процеси водят до намаляване на водните запаси и загуби на вода от езерата и язовирите вследствие интензифициране на процеса на изпарение.

4.1 Води

Проблеми, свързани с количеството на водите

Регулиране на оттока и прехвърляне на води - липса на: съвременна методика за определянето на минимално допустим отток, който трябва да остане в реката, нормативи уреждащи оптималното разстояние между единични/ не каскадни ВЕЦ- ове (не участващи в каскада) по дължина на ВТ-река, прагове, диги и бентове в лошо състояние и др.

Водоснабдяване - все още има селища (предимно във водосбора на р.Места) с недостиг на вода за питейно-битово водоснабдяване, в голяма част от населените места водопреносната мрежа е остаряла и предимно с етернитови тръби, поради което загубите на вода са значителни и др.;

Напоояване - нерационално използване и лошо състояние на съществуващите хидромелиоративни съоръжения, липса на хидромелиоративни съоръжения в определени райони.

Проблеми свързани с качеството на водите: отпадъчните води от населените места не са обхванати напълно от канализационна мрежа и ПСОВ, съществуващите канализационни мрежи и ПСОВ не навсякъде са в добро състояние, нерегламентирано заустване на промишлени отпадъчни води, нерегламентирани сметища, включително и в границите на заливаемите тераси на реките, лошото състояние на участъци от реката в близост до закрити минни дейности и др.;

Хидроморфологични изменения и Защита от вредното въздействие на водите - незадоволително състояние на корекциите на реките, нарушаване на речните легла и водна ерозия от добив на инертни материали и др.;

Информационни проблеми - затруднения при обмен на информация и координация между институциите, липса на информираност на обществеността по отношение на водите, липсва контролен мониторинг на част от отпадъчните води и др.

проблемите и факторите, свързани с качеството и количеството на подземните води произтичат главно от неизградени и в лошо състояние канализационни системи и липса на достатъчен брой ПСОВ, нерегламентирано заустване на промишлени отпадъчни води, наличие на нерегламентирани сметища, използване на питейна вода за промишлени нужди и др.

за ЗБР няма нито едно подземно водно тяло, за което да съществува риск да не бъде достигнато добро количествено състояние, тъй като общото водоотнемане не превишава

естествените ресурси на подземните води.

4.2. Почви

Съществуващите екологични проблеми по отношение на почвите, имащи отношение към ПУРБ в ЗБР са в резултат на: замърсявания от почвите от точкови източници, замърсявания на почвите от дифузни източници и други нарушения на почвите, в резултат от стари замърсявания или нарушаване или замърсяване на почвите и др.

4.3. Ландшафт

Съществуващите екологични проблеми по отношение на ландшафта, имащи отношение към ПУРБ в ЗБР са в резултат на: замърсяването и нарушаването на ландшафтите и техните компоненти вследствие на строителните дейности при изграждане на ПСОВ и канализационни системи, язовири, ВЕЦ/МВЕЦ и др. и при експлоатацията на съществуващите такива в следствие на нарушаването, запрашаването и замърсяването на почвите, растителността и повърхностните води с тежки метали и прах от пътищата, замърсяване на почвите и растителността с гориво-смазочни материали от автотранспорта, строителната механизация.

Замърсяване на съществуващите ландшафти с отпадъци и създаването на нови антропогенни и промишлени ландшафти които имат неблагоприятно визуално-естетическо въздействие и др;

4.4. Биологичното разнообразие, флора, фауна

4.4.1. Флора:

нарушения на местообитанията и промени в екосистемите и популациите на растителните видове в района в следствие от засилената урбанизация в района на речните басейни. Последствията могат да бъдат фрагментация на хабитатите, лошо управление на селското стопанство в района, интродуцирането на не-местни видове. По-голямото водочерпене, в следствие засилената урбанизация води до промяна на биоразнообразието и засилването на отрицателните въздействия при засушаването.

замърсяване на крайводните и водните екосистеми и промяна на биоразнообразието в тях вследствие унищожаването на част от растителността, нарушаване на местообитания и интродуциране на не-местни видове в следствие замърсяване на водните обекти с отпадъчни води, зауствани от остарели и амортизирани

ПСОВ или канализационни системи.

дифузно замърсяване на местообитанията и промяна на биоразнообразието в екосистемите вследствие интензивното земеделие в районите и наторяването на земеделските терени с азотни и фосфорни торове, органични торове и препарати за растителна защита;

унищожаване на отделни растения и месторастения в резултат на ерозиране в близост хидротехническите съоръжения, и вследствие неправилното изсичане и оголване на терените.

замърсяване на екосистемите, унищожаване на отделни растения или намаляване на плътността на популациите, засягане на местообитания на застрашени и редки видове, и намаляване на видовото разнообразие в следствие от въздействието на нерегламентираните сметища, които най-често са разположени в близост до водните басейни.

преки въздействия от присъствието на строителна техника на площадката - нарушаване и унищожаване на растителната покривка или части от нея разположени в непосредствена близост с обектите от строителната техника.

промяна в биоразнообразието на крайречните територии в следствие унищожаване на част от растителните популации, и промяна в състава на екосистемите при наводнения.

намаляване на капацитета на ретензиране на крайбрежните ивици от растителност чрез създаване на насаждения и прегради и др.

4.5.2. Фауна:

нарушения на местообитанията, замърсяване на крайводните и водните екосистеми и промяна на биоразнообразието в тях в следствие унищожаването на местата за гнездене, местообитания и хабитати и интродуциране на не-местни видове, които са по-приспособими към конкретните условия поради заустване във водните обекти на отпадъчни води които не отговарят на показателите за съответната категория водоприемник в резултат от работата на остарели и амортизирани ПСОВ и канализационни системи без изградени ПСОВ;

дифузно замърсяване на местообитанията и хабитатите, мигриране на замърсителите по хранителните вериги, и промяна на биоразнообразието в екосистемите в резултат от интензивното земеделие в районите и наторяването на земеделските терени с азотни и фосфорни торове, органични торове и препарати за растителна защита;

унищожаване на отделни месторастения, места за гнездене в резултат на ерозиране в близост хидротехническите съоръжения, и вследствие неправилното изсичане и оголване на терените.

замърсяване на почвите, растителността, и миграция на замърсителите по

хранителните вериги, безпокоене и прогонване на животни и птици, интродукция на неместни животински видове в резултат от променените екологичните условия и замърсеността на средата в резултат на нерегламентирано изхвърляните отпадъци и сметища.

промяната в биоразнообразието, фрагментацията на местообитанията, нарушаване на местообитания на застрашени и редки видове, места за гнездене и хабитати на различни видове, унищожаване на отделни животни в следствие извличането на минерали в района на речните басейни.

преки въздействия върху фауната, нарушаване на хабитатите, безпокойство и прогонване на животинските видове, унищожаване на местата за гнездене и промяна на биоразнообразието от присъствието на строителна техника на площадката, по време на строителните дейности на всички видове обекти.

замърсяване на водите от индустрията и животновъдството.

еутрофициране на язовирните води от плаващите инсталации за отглеждане на риба и на участъци от реките в резултат от дейността на рибовъдните стопанства.

промяна в биоразнообразието на крайречните територии в следствие унищожаване на част от животинските популации, места за гнездене и промяна в състава на екосистемите при наводнения.

промени в биоразнообразието вследствие на превръщането на водите от течащи в стоящи.

4.6. Културно наследство

По отношение на културното наследство не са отбелязани проблеми в ЗБР, свързани с ПУРБ.

4.7. Отпадъци и техните местонахождения

Съществуващите проблеми, произтичащи от дейностите, свързани с управлението на отпадъците са: неконтролираното изхвърляне на отпадъци и създаването на нерегламентирани сметища по поречието на реките, което създава опасност за замърсяването им;

4.8. Рискови енергийни източници: опасни вещества, шумове, вибрации, лъчения и др.

По отношение на водите и водните обекти не са отбелязани проблеми свързани с шум, вибрации и лъчения. не се наблюдават проблеми, но съществуват проблеми с води,

замърсени от промишлени предприятия с опасни вещества.

4.9. Материални активи

Проблеми съществуват с материалните активи прилежащи към водните обекти (хидротехнически съоръжения, преливници, кули, изпускатели, прагове и др.) поради недоброто им техническо състояние, а на някои места с липсата им, както и остарелите водоснабдителните и канализационни мрежи, сметищата за отпадъци, депата за отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания, пътищата и инфраструктурата.

4.10. Население, човешко здраве

Съществуващите екологични проблеми в района, имащи отношение към ПУРБ в аспект население и човешко здраве, са свързани преди всичко с неконтролираното антропогенно дифузно замърсяване (натоварване) на водите, което влошава качествата им и водоснабдяването на хората, респективно влошава качеството на живот; пречи на възможността водните ресурси да допринасят за градската регенерация, за създаване на условия за рекреация и да съдействат за по-здравословен начин на живот; ако антропогенното замърсяване на водите е голямо се създава повишен здравен риск за населението района.

4.11. Нормативната база

Липса на: разработени и действащи класификационни системи за оценка на състоянието на повърхностните водни тела, унифицирана методик за оценка на екологичното състояние, унифицирана съвременна методика за определяне на минимално допустимия отток в реките с оглед осигуряване и поддържане на много добро и добро екологично състояние и др.

Целите на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към План за управление на речните басейни в Западнобеломорски район, и начинът, по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание по време на изготвянето на Плана за управление

Дългосрочната обща стратегическа цел на страната в сферата на околната среда е: „Подобряване на качеството на живота на населението на страната, чрез гарантиране на здравословна и благоприятна околна среда и чрез запазване на богатото национално наследство, посредством устойчиво управление на околната среда”. Тази цел е в пълно съответствие с политиките на ЕС за околната среда и устойчивото развитие.

За да се провери дали Плана за Управление на Речните Басейни (ПУРБ) в

Западнобеломорски басейн е взел под внимание стратегическите цели, заложи в Националната стратегия за околна среда 2009-2018 г., е направено сравнение между целите на ПУРБ и стратегическите цели в Националната стратегия за околна среда 2009-2018г. Идентифицирани са целите от Плана за управление, които се очаква да допринесат за постигането на националните стратегически цели по опазване на околната среда, както и тези, които са в противоречие с националните стратегически цели. В резултат от анализа бе установено, че се очаква заложените в ПУРБ цели да допринесат за постигането на стратегическите цели и на голяма част от съответните стратегически подцели на Национална стратегия за околна среда 2009-2018г. Всички стратегическите подцели, за чието постигане целите на ПУРБ не допринасят, не са свързани директно или индиректно с управлението на речните басейни. Сравнението също така показва, че няма цели (и съответните им мерки за изпълнение) в ПУРБ на Западнобеломорския басейн, които да създават риск за постигането на стратегическите цели, заложи в Национална стратегия за околна среда 2009-2018 г.

Вероятни значителни въздействия върху околната среда, включително биологично разнообразие, население, човешко здраве, фауна, флора, почви, води, въздух, климатични фактори, материални активи, културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство, ландшафт и връзките между тях:

5. Екологична насоченост на ПУРБ

Целите, заложи в Плана за управление на Западнобеломорски район за басейново управление и мерките, предвидени за достигането ѝ, имат пряка и непряка екологична насоченост, което е предпоставка да се твърди, че и Планът е с екологична насоченост по отношение на повърхностните и подземни водни тела и способства за интегрираното управление на водите, устойчивото използване на водните ресурси и дългосрочното подобрене на качеството на околната среда.

Пряко екологично съответствие имат мерките, свързани с изграждането на пречиствателни станции, изграждането и реконструкцията на водоснабдителната и канализационна инфраструктура, забраните за въвеждане на замърсители от точкови и дифузни източници, регулирането на емисии на замърсители, предотвратяването и регулирането на замърсяването на водните тела, законодателни мерки за третиране на отпадъчни води от промишлеността и големите животновъдни ферми и др. Непряко екологично съответствие имат мерките, свързани със сътрудничество на Басейновата Дирекция с общините за подобряване управлението на качеството на водите, поддържане проводимостта на речните русла в границите на населените места и на съоръженията на инфраструктурата, изграждане на прагове за стабилизиране на котата на речното дъно, изготвяне и изпълнение на проекти за укрепване и стабилизиране на речните русла в

отделни критични участъци, обучение и информиране на земеделските стопани за прилагането на правилата за добра земеделска практика и др.

5.1. Съответствие на мерките към целите на проекта на ПУРБ

При детайлен преглед на мерките, предвидени за реализация на целите, определени в Плана, е необходимо да се уточни, че част от предвидените мерки ще подпомогнат реализация на целите, но изпълнението на друга част от мерките не би довела до реализацията на заложените цели, тъй като не са обвързани с тях. Тези мерки са: Осигуряване спазването на ограничителни режими в различните по статут защитени територии; Подобряване вида и качеството на данните, необходими за предпазване от вредното въздействие на водите; Разработване и приложение на планове за контрол на наводненията и осигуряване проводимостта на реките; Промени в законодателството по отношение разпределението и отговорностите на институциите и задълженията им за стопанисване и извършване на дейности в границите на речните легла; Синхронизиране и координация между компетентните ведомства въз основа на плана за управление.

При допълването и окончателно разработване на Плана за управление на речните басейни в Западнобеломорски район за басейново управление е необходимо:

Да се формулира цел за зоните за защита на водите, съобразена с българското и европейско законодателство, ако се планира да се изпълни мярката (*“Осигуряване спазването на ограничителни режими в различните по статут защитени територии”*), заложена в проекта на Плана (както е показано в Приложение 2 на ЕО). В Раздел V на ПУРБ е описано, че “е необходимо да се определят допълнително целите за защитените територии”, “при положение че други нормативни документи на Европейския Съюз определят водното тяло като защитена територия”. Възможно е изпълнението на заложената мярка *“Осигуряване спазването на ограничителен режим в различните по статут защитени територии”* да не допринесе за изпълнението на допълнителните цели за защитените територии, тъй като всяка заложена цел ще бъде за конкретно защитено водно тяло.

Да се формулират цели за предотвратяване на вредното въздействие на водите, ако се планира да се изпълнят заложените мерки в проекта на Плана, които са: Подобряване вида и качеството на данните, необходими за предпазване от вредното въздействие на водите; Разработване и приложение на планове за контрол на наводненията и осигуряване проводимостта на реките; Промени в законодателството по отношение разпределението и отговорностите на институциите и задълженията им за стопанисване и извършване на дейности в границите на речните легла; Синхронизиране и координация между компетентните ведомства въз основа на плана за управление.

Да се доразвият заложените в проекта на Плана мерки и да се набележат нови

мерки, след допълнителни проучвания на водите и водните тела.

Необходимо е заложените главни цели и мерки да се систематизират, преработят и допълнят, съгласно препоръките по-горе, за да се постигне основната цел на проекта на ПУРБ и да се постигнат целите за устойчиво развитие.

5.2. Очаквани въздействия от прилагане на ПУРБ върху околната среда

В процеса на прилагането на ПУРБ се очакват да се получават значителни въздействия върху околната среда. Ще се наблюдават предимно положителни, както и комплексни влияния върху околната среда – върху водите, въздуха, почвите, биологичното разнообразие и ландшафта, включително и върху населението и човешкото здраве. По отношение на отделните цели в ПУРБ, както и набелязаните мерки за постигане на целите, предвиждат като краен резултат позитивно въздействие върху водите.

Предвидено е осъществяването на мерки, които ще окажат непосредствено влияние върху намаляване на замърсяванията на водите и околната среда и минимизирането на рисковете за здравето на населението на България. Те включват: Пречиствателни станции за отпадъчни води от населените места и от промишлени предприятия, които ще окажат непосредствено влияние върху намаляване на замърсяванията на околната среда и минимизирането на рисковете за здравето на населението на България. Голям дял от мерките са насочени към изграждане на нови и реконструкция на стари водоснабдителни и канализационни системи и съпътстващата инфраструктура. Всички инвестиционни проекти са предвидени с цел опазване, поддръжка и възстановяване на водите и ще допринесат за гарантиране поддържането на добър екологичен потенциал и високата степен на биологично разнообразие. По този начин те ще допринесат съществено за повишаване на качеството на живот на населението. По време на строителството на инвестиционните проекти въздействието е по - скоро отрицателно върху въздуха, водите, почвите, ландшафта, флората и фауната, като последиците са предимно краткосрочни и временни.

При прилагането на някои от мерките се предвижда реализация на инвестиционни проекти, които са големи по обхват и чието въздействие върху околната среда е комплексно. Изграждането на язовири, които не водят до драстични промени на режима на повърхностните води, в райони със засушлив климат, ще спомогне за подобряване на локалните микроклиматични условия. Но по време на доизграждане на започнатите 3 язовира, а и вероятно и при строителството на предвижданите нови, хидроморфологичните промени, както и въздействието върху флората, фауната, почвите ще бъдат драстични. Режимът на оттока в реките, където ще са ситуирани язовирите, ще се промени напълно като е възможно пресъхване на реката под стената и на стотина

двеста метра (в зависимост от геологията на терена) под нея. По време на препроектирането и/или проектирането на язовирите е задължително предвиждането на екологични оводнителни водни количества. Измененията, които ще настъпят ще са постоянни.

Показано е и очакваното въздействие от прилагането на ПУРБ върху компонентите на околната среда - видно е, че ПУРБ като цяло оказва положително въздействие. Очаква се да има и отрицателно въздействие по време на реализацията на ПУРБ, когато се предвижда изграждане на ПСОВ, язовири и др. При направения анализ на целите на ПУРБ бе установено, че както целите за Повърхностните води, така и целите за Подземните води ще имат значително и то предимно положително въздействие върху компонентите на околната среда.

Мерките, които са предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици върху околната среда от осъществяването на Плана за управление върху околната среда /по чл.26, ал.2, т.2 от Наредбата за екологичната оценка/.

Предложени са мерки за намаляване на въздействията от прилагане на ПУРБ и е описано как тяхното прилагане се очаква да допринесе за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на идентифицираните в т. 6 неблагоприятни въздействия от прилагането на Плана. Предлаганите мотивирани допълнително мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици при прилагането на съответните планове за управление на речните басейни са представени в две групи:

за отразяване в окончателните варианти на съответните планове за управление на речните басейни;

за съобразяване при прилагането на съответните планове за управление на речните басейни.

Описание на мотивите за избор на разглежданите алтернативи и на методите на извършване на екологична оценка, включително трудностите при събиране на необходимата за това информация, като технически недостатъци и липса на ноу-хау.

6. Мотиви за избор на разглежданите алтернативи

В настоящата Екологична оценка са разглеждани две алтернативи:

Алтернатива 1: Какво се извършва понастоящем и какво ще се извършва без прилагане на плана, т е нулева алтернатива.

Алтернатива 2: Допълнителни действия, които ще се извършват, ако този план бъде одобрен.

Ако се приеме **Алтернатива 1** - без прилагане на плана би трябвало да се очаква

следния ефект:

1. Съществуващия в момента недостиг на водата в някои малки селища е възможно да приеме по-широки мащаби, тъй като: водоснабдителните системи са силно амортизирани и загубите от води са твърде високи; поради климатичните промени се очаква значително намаление на ресурса; липса или незначителна политика за въвеждане и използване на водоикономисващи технологии и пр; не изграждане на алтернативни водоакумулиращи обеми, които да смекчат възможни засушавания.

2. Очертава се тенденция към влошаване на химичния и екологичен статус на водата във водните тела, тъй като сега функциониращата инфраструктура-канализационна система не е обхванала 100% отпадъчните води и се допуска изпускане на замърсени битови и промишлени води да се заустват в реките. Броят на ПСОВ е недостатъчен, а сега действащите са остарели и не ефективни.

3. Безразборното и нерегламентирано строителство на ВЕЦ води до значително нарушение на хидроморфологията.

Тъй като проблемите със замърсяването на водите в Източнбеломорски район са съществени, **ако не се приложи ПУРБ** качествата на водите няма да се приведат в съответствие с европейските изисквания, при което няма да се създадат условия за подобряване на здравето състояние на населението.

Недобрите качества на водите са неблагоприятен фактор по отношение потреблението им за битови нужди; повишен е рискът от заболяемост на населението, свързана със състава на водите; създават се пречки за осигуряване на добро качество на живот на населението и за здравословни условия на живот, което от своя страна ще бъде предпоставка за повишен здравен риск при населението.

Неприлагането на ПУРБ ще затрудни осъществяването на мерки за намаляване на замърсяването на водите от различни източници (промишленост, селско стопанство, битови дейности и пр.), което ще се отрази неблагоприятно върху здравето състояние на населението.

Без прилагането на ПУРБ няма да се подобри качеството и безопасността на отпадъчните води (като резултат от неизграждането на нови пречиствателни съоръжения). Отпадъчните води в района като цяло са замърсени с тежки метали, които са рисков фактор за злокачествени заболявания сред населението, особено децата; за вродени аномалии при новородените, за сърдечно-съдови заболявания. Без прилагане на ПУРБ негативните процеси по отношение здравето състояние на населението ще се задълбочат. Близостта и достъпът до много водни ресурси в Западнобеломорския район допринасят съществено за градската регенерация, създават условия за отдых и рекреация, съдействат за по-здравословен начин на живот. Прилагането на ПУРБ е необходимо за реализиране на тези условия.

Оценяващият екип разглежда **Алтернатива 1** - без прилагане на плана за

неприемлива, тъй като се очаква следващо влошаване на екологичния потенциал на водните тела, това ще е застой, а не развитие във водния сектор.

Ако се приеме **Алтернатива 2:** приемане и прилагане на плана в комплект с всички препоръки и мерки, трябва да се очаква към 2015 г. постигане на добро състояние на водите във водните тела. Оценяващият екип разглежда и приема **Алтернатива 2:** приемане и прилагане на плана в комплект с всички препоръки и мерки, тъй като се очаква към 2015 г. да бъде постигнато добро състояние на водите във водните тела.

6.1. Методите на извършване на екологична оценка

Екологичната оценка е извършена в съответствие с изискванията на *Директива 2001/42/ЕС на Европейския парламент от м. юни 2001 г. за оценка на ефекта от планове и програми върху околната среда и Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ДВ 03/2006 г.).*

Методологията на оценяване се основава на: Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, ръководството на ЕС за предварителна оценка на програмни документи по структурните фондове на ЕС, опита на екипа, научен анализ на литературни данни и собствени проучвания, експертна оценка – въз основа на личен научен опит и научна интерполация на резултати от други екологични проучвания за прогнозиране на ефекти и влияния.

При разработването на Екологичната оценка са проведени срещи и дискусии с планиращия екип. Консултациите с органите, отговарящи за подготовката на Екологична оценка на ПУРБ и участието на обществеността ще се осъществяват в процеса на изработване на обхвата на ЕО и Доклада за ЕО.

Екологичното съответствие на целите на ПУРБ и предвидените мерки в плана са оценени с помощта на Таблица за взаимовръзка (корелация).

По подобна Таблица е оценено Екологичното съответствие на ПУРБ с целите на другите национални стратегии, планове и програми.

6.2. Трудностите при събиране на необходимата информация

Трудностите произтичат поради две принципни причини:

липса на мониторинг на конкретни места, даващи информация за характеристики на водите в някакъв аспект

липса на нормативи, методи, системи и пр. за извършване на конкретни оценки.

Описание на необходимите мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на План за управление на речните басейни в Западнобеломорски район /по чл.26, ал.2, т.3 от Наредбата за екологичната оценка/

Осъществяването на ПУРБ е свързано с подобряване управлението на водите, водещо до намаляване замърсяването им и от там на замърсяването на компонентите на околната среда – въздух, почви, флора, фауна и др. и намаляване риска за човешкото здраве.

В резултат на направения анализ може да се обобщи, че предвидените с ПУРБ Екологични цели за повърхностните води и Екологични цели за подземните води, за достигане на Основната цел на План за управление на речните басейни в Западнобеломорски район, както и предвидените мерки за реализирането им са допустими за осъществяване, предвид изискванията за опазване на околната среда.

По време на изпълнение на някои от мерките за достигане до целите за повърхностните и подземните води, ще се наблюдават предимно отрицателни въздействия, а по време на експлоатацията им – предимно положителни въздействия. Необходимо е някои от мерките (като язовири, канализационни системи, ПСОВ и др.) да се реализират с голямо внимание, тъй като те са големи обекти и по време на строителството им се очакват значителни отрицателни въздействия. В тази връзка, при прилагането на ПУРБ е необходимо да се реализират препоръчаните мерки за намаляване на въздействието и да се предвиди съответен мониторинг по време на строителството и експлоатацията на съответните инвестиционни проекти. С най – голямо внимание е необходимо да се реализират най-вече тези инвестиционни предложения за язовири, ВЕЦ или баластриери, като се спазват препоръчаните в т. 7 на ЕО мерки, включващи и въвеждане на ограничителен и/или забранителен режим при издаване на разрешителни за изграждане на ВЕЦ и др.

При направеното сравнение на съответствието на предложените с ПУРБ Екологични цели с целите на Националната стратегия за околна среда 2009-2018 г., изискванията за опазване на околната среда и осигуряване на устойчиво развитие бе установено, че като цяло се очаква предлаганите цели да допринесат за постигане на Националните цели и съответни подцели на Националната стратегия за околна среда 2009-2018 г. От направеното сравнение с други стратегии, планове и програми, бе установено, че като цяло ПУРБ се очаква да допринесе за постигането им.

При разработване на оценката за съвместимост на предвидените мерки за изпълнение на целите на ПУРБ с предмета и целите на опазване на защитените зони, бе установено:

По отношение на ихтио- и безгръбначната фауна, реализацията на мерките предвидени в ПУРБ няма да доведе до съществени негативни последици. Неблагоприятни въздействия, като причиняване на смъртност, избягване на рибите – ще се наблюдават само в хода на изпълнение на строителните дейности и тези въздействия ще имат временен и локален характер.

По отношение на орнитофауната мерките ще окажат положително въздействие

върху видовете водоплаващи и водолюбиви птици, свързани през различни периоди от годината с водните екосистеми. Негативното въздействие от строителството на ПСОВ и язовири с прилежаща инфраструктура може да бъде значително занижено от правилния избор на площадката и допълнителна оценка за всеки един обект върху видовете и хабитатите предмет на опазване в зоната.

Предвидените в ПУРБ мерки не са достатъчни и трябва да бъдат разширени и допълнени, заради съществуващия значителен кумулативен ефект в защитените зони, чието влияние няма да бъде неутрализирано и има нужда от по-строга превантивна защита, за да се поддържат видовете и местообитанията в БПС.

По отношение на крайречните и речни местообитания, някои от мерките, предвидени в плана, могат да доведат до значително отрицателно въздействие върху предмета и целите на опазване на защитените зони и да доведат до неблагоприятно природозащитно състояние по отношение на крайречните и речни местообитания. Това основно са предвидените нови язовири, като в защитена зона река Места BG000102 (язовир „Места“) и в защитена зона Огражден – Малешеве BG000224 (яз. Никудин), изграждането на язовирите много вероятно ще доведе до преминаване в неблагоприятно лошо състояние на някои местообитания и местообитания на видове, свързани с реката, както и до значителна фрагментация на самата зона. Предвидените язовири в защитени зони Пирин BG0000209 (язовир „Банско“) и Рилски манастир BG0000496 (язовир „Илийна река“), съответно противоречат на Закона за защитените територии, защото влизат в противоречие със заповедите за обявяване и с плановете за управление на националния и природния паркове, в границите на които попадат.

Необходимо е като мярка за реализиране на целите на ПУРБ да бъде предвидено изграждането на рибни проходи и байпаси в участъците с изградени ВЕЦ.

Разрешителни за водоползване на нови МВЕЦ и баластриери в защитени зони, чийто предмет на опазване са крайречни и речни местообитания, както и видове животни, свързани с течащи води (реки), не трябва да бъдат предоставяни в бъдеще.

Изграждането на ВЕЦ от всякакъв тип (руслов и деривационен), при който се отнема повече от 20 до 30% водни количества влияят изключително негативно върху защитените зони и не трябва да бъдат допускани там.

Необходимо е да се отбележи, че реализацията на ПУРБ и особено на инвестиционните проекти за изграждане на пречиствателни станции за отпадъчни води от населените места и от промишлени предприятия, за реконструкция и реновиране на водоснабдителни и канализационни системи с всички съпътстващи експлоатацията съоръжения, за закриване и рекултивация на нерегламентирани сметища и възстановяване на терени, замърсени с отпадъци, за изграждане на нови депа за отпадъци и дренажни материали, както и за изпълнението на образователните програми по прилагане на добри

земеделски практики и пр., не е по силите и възможностите само на Басейновата дирекция и на МОСВ, тъй като засягат дейността и на други министерства и ведомства – МРРБ, МИЕТ, МФ, МЗ, МЗХ и др. С оглед на това, независимо от осъществените консултации с обществеността, е наложително набелязаните в ПУРБ мерки да се съгласуват и да намерят отражение в планове и програмите на съответните министерства и ведомства.

Цялостното въздействие на ПУРБ се очаква да бъде положително, поради произтичащите от осъществяването на Плана комплексни и дългосрочни положителни резултати по отношение на управлението на водите в Република България. Тези резултати, както и останалите дейности и въздействия – предимно благоприятни по отношение на околната среда, имат общонационален характер и мащаби, а също така и международен, тъй като реките Струма и Места са трансгранични и се вливат в Егейско море на територията на Р. Гърция, а река Доспат е най-големия приток на река Места и се влива в нея също на територията на Р. Гърция. Това в голяма степен обуславя и огромното значение, което пълното, ефективно и екологосъобразно прилагане на ПУРБ ще има за подобряването на екологичното състояние в страната.

Приложения:

Карта XII.1. Ситуация с местоположение на установените източници на въздействия и на мерките, предвидени за осъществяване в ПУРБ, по водни тела.

Приложение XII.2. Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на ПУРБ в Западнобеломорски район за басейново управление.